

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

GIMNAZIJA

IV RAZRED

DRUŠTVENO IZBORNO PODRUČJE

Predmet: SOCIOLOGIJA

Sarajevo, avgust 2016. godine

*Na osnovu člana 70. Zakona o organizaciji uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj.35/5), u skladu sa čl. 25 i 26. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16) i čl. 35. i 36. Zakona o srednjem obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 23/10 i 1/16), ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo je imenovao Komisiju za izmjenu nastavnih programa za osnovnu i srednju školu iz predmeta **SOCIOLOGIJA**.*

Stručni aktiv/Komisija za izradu Nastavnog plana i programa za gimnazije, srednje stručne škole i osnovne škole Kantona Sarajevo:

Mr. sci. Sedžida Hadžić, predsjednik, Treća gimnazija

Esad Karahodžić, prof. član, Trgovačka škola

Aida Muftić, prof. Druga gimnazija Sarajevo

Samir Krluš, prof. Prva gimnazija

Prof. dr. Salih Fočo, član, Filozofski fakultet

SADRŽAJ

Str.

1. CILJEVI I ZADACI	1
2. TEMATSKE CJELINE	5-8
3. ISHODI UČENJA	8
4. DIDAKTIČKO -METODIČKA UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA	8-9
5. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA ZA REALIZACIJU PROGRAMA	9

GIMNAZIJA

SOCIOLOGIJA

IV RAZRED

DRUŠTVENO IZBORNO PODRUČJE

3 časa sedmično, 90 časova godišnje

CILJ

Osnovni cilj predmeta je pružiti učenicima uvid u osnovne sociološke spoznaje kako bi razvili znanja o aspektima društvenih fenomena. Cilj ovog predmeta je i upoznavanje učenika s društvom, društvenim pojavama, procesima i odnosima, te zakonitostima po kojima su oni takvi. Usmjerenost je na razumijevanju aktuelnih društvenih događaja, procesa i odnosa koje ljudi proizvode svojim djelovanjem, kao i razvijanje misaonih i izražajnih sposobnosti učenika.

POSEBNI CILJEVI

Primarna je namjera izvođenja nastavnog predmeta Sociologija u gimnazijama osposobiti učenike da:

- prepoznaje i razumije važnost individualnog doprinosa društvenom životu i organizaciji društvene zajednice,
- spoznaje da je društvo objektivna stvarnost koja odražava dinamiku društvenih procesa i procesa interakcije pojedinaca koji mu pripadaju,
- razumije vlastitu ulogu i značaj u transformaciji društva i društvenog uređenja Bosne i Hercegovine

ZADACI

- upoznavanje učenika sa sociološkim pristupom i razvojem sociološke spoznaje,
- upoznavanje učenika s procesima i promjenama koji karakterišu savremeno društvo,
- podsticanje kod učenika individualnosti, kritičnosti, tolerantnosti, svijesti i odgovornosti njegovog društvenog bića.

TEMATSKE CJELINE

I SPOLNOST I DRUŠTVO (16)

- Pojam spola (Iskustvo Dž. Moris)
- Spol i kultura (Antropologija spola)
- Odgoj i spol (Istraživanje u Holandiji i Italiji)
- Promjena odnosa među spolovima
- Muškarci i žene nekad i sad
- Hijerarhija među spolovima
- Spol i religija (Monoteističke religije i spoj)
- Spol politika (Zastupljenost žena i muškaraca)
- Različite teorije o spolu
- Žene i muškarci danas
- Porocis oblikovanja različitih spolnih identiteta
- Muška i ženska psihologija

II POJAM MOĆI (10)

- Pojam moći
- Formiranje moći
- Vlast-elementi vlasti
- Usporedba moći i vlasti
- Teorije moći (Weber i Mills)
- Odnos moći i vlasti
- Pluralističke teorije moći

III POLITIČKE ORGANIZACIJE I PROCESI ODLUČIVANJA U DRUŠTVU (4)

- Procesi odlučivanja u društvu
- Političke organizacije, stranke
- Razlika između stranaka i interesnih grupa

IV OSNOVNE ODREDNICE DEMOKRATIJE(5)

- Demokratija kao oblik moći građana
- Društvene i kulturne pretpostavke demokratije
- Mediji u demokratskom društvu
- Nedostaci i ograničenja demokratije
- Antička i moderna demokratija

V SUDJELOVANJE ŽENA U POLITICI (3)

- Žene u politici
- Zastupljenost žene u politici u BiH
- Političke stranke i glasanje u zapadnim zemljama

VI IZAZOVI GLOBALIZACIJE (6)

- Globalne snage
- Mirovni pokreti
- Rat i vojne sile
- Svijet bez rata
- Krizna žarišta danas

VII OBRAZOVANJE (20)

- Škola kao društvena institucija
- Škola i država
- Politika i obrazovni sistem
- Teorije u školstvu (funkcionalna i konfliktna)

- Privatne i državne škole
- Politikanstvo u obrazovanju
- Visoko školstvo
- Škola i društvene nejednakosti
- Pojam jednakosti u obrazovanju
- Značaj obrazovanja za razvoj društva
- Moderno obrazovanje
- Obrazovanje u BiH
- Samoučenje
- Inteligencija i nejednakost
- Budućnost obrazovanja
- Koliko se cijeni obrazovanje u Bosni i Hercegovini

VIII MODERNE DRUŠTVENE PROMJENE (10)

- Promjene u načinu života
- Šta sve utječe na društvene promjene
- Promjene u modernom periodu
- Diskusija i primjeri iz života
- Moderna tehnologija
- Socijalne i geografske mobilnosti
- Promjena položaja žene u društvu
- Drugačija uloga znanosti u društvu
- Zloupotreba znanosti

IX CIVILNO DRUŠTVO (5)

- Pojedinac i civilno društvo
- Socijalna država (Skandinavske zemlje)

- Ustanove civilnog društva i države u brizi za kulturu života
- Autoritarno nasuprot civilnom društvu
- Analiza mogućnosti i odgovornosti pojedinca

X EKOLOGIJA I PERSPEKTIVE ČOVJEČANSTVA (10)

- Prijetnje globalnom okruženju
- Životna okolina i socijalna pitanja
- Ekološka kriza i perspektive čovječanstva
- Legitimnost ekologije
- Ekološka kriza i perspektive čovječanstva-moderne sociološke teorije

ISHODI

Učenici bi trebali biti u stanju:

- Opisati i analizirati kontekst nastanka sociologije te njezin cilj,
- Opisati i razlikovati osnovne metode društvenih istraživanja,
- Definirati i interpretirati specifičnost sociološkog pristupa izučavanju društva,
- Definirati, razlikovati i primijeniti temeljne sociološke pojmove,
- Razlikovati i primijeniti različite sociološke pristupe na konkretne probleme,
- Povezivati i analizirati individualne probleme sa širim društvenim kontekstom,
- Opisati i razlikovati razine i kontekst društvenih problema,
- Opisati i analizirati društveni kontekst određenih fenomena,

DIDAKTIČKO -METODIČKA UPUTA ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Programski sadržaji se usklađuju s intelektualnim i materijalnim mogućnostima učenika i škole.

Svi učenici moraju uraditi završni seminarski rad. Ukupna ocjena je ocjena završnog seminarskog rada i ukupnog učešća u nastavi svakog učenika. Sesije seminarskih radova se odvijaju u okviru grupe ili cijelog odjeljenja, tako da svi učestvuju u svim seminarskim radovima.

U prvom polugodištu svaki učenik radi samostalni rad, ne veći od dvije stranice teksta na temu obrađenog poglavlja.

Drugo polugodište je predviđeno za prezentacije seminarskih radova i diskusije o njima.

Teme za seminarske radove definisati iz savremenog društvenog života, iz obrađenih oblasti.

Seminarski rad mora biti samostalno učenikovo djelo, dok ga profesor samo usmjerava.

Mentorski rad profesora mora biti usmjeren prvenstveno na:

- Pripreme za nacrt i izradu seminarskog rada
- Pomoć pri izboru problema
- Usmjeravanje ka što većoj upotrebi različitih pristupa istraživanja problema

Kriteriji ocjenjivanja seminarskih radova su:

- Formulacija problema: 20% ocjene
- Izbor metode rada: 20% ocjene
- Interpretacija: 30% ocjene
- Predstavljanje rada: 30% ocjene

Profil i stručna sprema nastavnika za realizaciju programa

Nastavu sociologije može izvoditi nastavnik koji je završio:

- Filozofski fakultet, odsjek za filozofiju i sociologiju
- Fakultet političkih nauka, odsjek za sociologiju

i stekao zvanje profesor, magistar i doktor sociologije